

ARAŞTIRMA MAKALESİ RESEARCH ARTICLE

Yazışma adresi
Correspondence address

Nezaket YILDIRIM
Akdeniz Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye

ozturk-nezaket@hotmail.com

Bu makalede yapılacak atıf
Cite this article as

İnce S., Yıldırım N.
Hemşirelik Öğrencilerinin Farklı Öğretim
Yöntemleri ile İlgili Öğrenme Deneyimleri

Akd Hemşirelik D 2025; 4(2): 51-61

 Serpil İNCE
Akdeniz Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye

 Nezaket YILDIRIM
Akdeniz Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye

Hemşirelik Öğrencilerinin Farklı Öğretim Yöntemleri ile İlgili Öğrenme Deneyimleri

Learning Experiences of Nursing Students with Different Teaching Methods

ÖZ

Amaç

Çalışmada, hemşirelik eğitim sürecinde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin öğrencilerin öğrenme deneyimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Fenomenolojik tasarımda gerçekleştirilen çalışmada, 2019-2020 eğitim öğretim döneminde fakülteye kayıtlı 11 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Çalışmanın verileri Mart 2020-Aralık 2021 tarihleri arasında, derinlemesine görüşme yoluyla "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılarak toplanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular

Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda dört ana tema belirlenmiştir: (1) Öğrenci ile ilgili faktörler, (2) Öğretim elemanı ile ilgili faktörler, (3) Ortam ile ilgili faktörler, (4) Öğrenilen konu ile ilgili faktörler. Öğrenciler öğrenme deneyimleri sırasında öğretim elemanının rehberliğine ve geri bildirimine gereksinimlerinin olduğunu belirtmiştir. Aktif öğrenme yöntemlerinde sınıf ortamının önemli olduğunu ve sınıfların kalabalık olmasının bu yöntemlerin kullanımında engelleyici bir faktör olduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuç

Çalışmaya katılan öğrenciler öğretim elemanlarının genel olarak anlatım ve soru cevap yöntemini kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretim yöntem/tekniklerin etkili kullanımı için öğretim elemanlarının yetkinliğini artıracak eğitim programlarının düzenlenmesi, eğitim ortamlarının fiziki koşullarının iyileştirilmesi ve gerekli donanıma sahip olmasına yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler

Hemşirelik, hemşirelik eğitimi, hemşirelik öğrencileri, öğretim yöntemleri

Geliş tarihi / Received : 21 Ağustos 2024

Kabul Tarihi / Accepted : 25 Mart 2025

DOI 10.59398 / ahd.1535667

ABSTRACT

Aim

In the study, it was aimed to determine the learning experiences of the students regarding the teaching methods used in the nursing education process.

Methods

In the study carried out in phenomenological design, 11 students enrolled in the faculty in the 2019-2020 academic year constituted the sample of the study. The data of the study were collected between March 2020 and December 2021 by using the "Semi-Structured Interview Form" through indepth interviews. The data were analyzed using the content analysis method.

Results

As a result of the interviews with the students, four main themes were identified: (1) Factors related to the student, (2) Factors related to the instructor, (3) Factors related to the environment, (4) Factors related to the subject learned. The students stated that they needed the guidance and feedback of the instructor during their learning experiences. They stated that the classroom environment is important in active learning methods and that the crowded classrooms are a hindering factor in the use of these methods.

Conclusion

The students who participated in the study stated that the instructors generally used the lecture and question-answer method. For the effective use of teaching methods/techniques, it is recommended to organize training programs that will increase the competence of the instructors, to improve the physical conditions of the educational environments and to make them have the necessary equipment.

Keywords

Nursing, nursing education, nursing students, teaching methods

Alanla ilgili bilinenler

- Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine katılımı öğrencilerin başarısının önemli belirleyicilerinden biridir.
- Hemşirelik öğrencilerinin akademik ve klinik ortamlara katılımını sürdürmek ve teşvik etmek için en iyi öğretim stratejilerini belirlemek esastır.

Makalenin alana katkısı

- Öğrenen merkezli öğretim yaklaşımları öğrencilerin öğrenmelerini artırmakta, iletişim ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır.
- Eğitim sürecinde, öğrenciyi öğrenmeye yönlendiren, sorumluluk almasını sağlayan, düşünme becerilerini geliştiren ve onları motive eden aktif öğrenme stratejilerinin kullanılması öğrenme kalitesini olumlu yönde etkileyecektir.

GİRİŞ

Hastaların geniş ihtiyaçlarını karşılamak için sağlık sistemlerinin temel gereksinimlerinden biri, nitelikli hemşirelerin istihdam edilmesidir. Bu açıdan hemşirelik eğitim sistemlerinin önemli sorumluluklarından biri, hemşirelik öğrencilerine kaliteli eğitim vermek ve gelecekte hastalara güvenli, kaliteli bakım verebilmeleri için yetkin hemşireler yetiştirmektir (1-3). Bu nedenle hemşire eğitimcilerin öğrencilerin öğrenmesini ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmesini kolaylaştıracak etkili yaklaşımları bulmaları gerekmektedir (4,5). Öğrencilerin öğrenme sürecinde pasif oldukları ezbere dayalı bir lisans eğitimi yerine aktif olarak öğrenme-öğretme sürecine katılmalarını sağlayacak, eleştirel düşünerek sorunlara yaklaşmasını geliştirecek yaratıcı öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanılmalıdır.

Eğitim sürecinde yöntem kavramı ele alındığında; öğrenenlere yeni/istendik davranışları kazandırma hedefinin nasıl gerçekleştirileceği karşımıza çıkmaktadır. Eğitim hedeflerinin gerçekleşmesi uygun bir yöntem seçimiyle mümkün olabilir. Hemşire eğitimcilerin, öğrenenleri eğitimin hedeflerine ulaştırma-daki başarısı farklı öğrenme alanlarına, öğrenenlerin öğrenme stillerine, kullanılan öğretim yöntemlerine ve bu yöntemlerin etkinliğini artıran öğretim materyallerine doğrudan bağlıdır. Her eğitim etkinliği tek bir yöntem ile değil; ilgili öğrenme hedefine uygun birden fazla yöntemin birbirleriyle eş zamanlı kullanımı ile mümkündür (6).

Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine katılımı, öğrencilerin başarısının önemli belirleyicilerinden biridir. Hemşirelik öğrencilerinin akademik ve klinik ortamlara katılımını sürdürmek ve teşvik etmek için en iyi öğretim stratejilerini belirlemek hemşire eğitimciler için her zaman zor olmuştur. Bu nedenle, hemşirelik öğrencilerinin akademik katılımını sürdürmek ve geliştirmek için bir dizi strateji sağlamak esastır (7). Hemşirelik eğitiminde aktif öğrenme stratejilerinin kullanımının öğrencilerin eleştirel düşünme yeteneklerini, klinik performanslarını ve hemşirelik eğitiminde aldıkları kuramsal bilgilerin klinik becerilere dönüştürülmesini önemli ölçüde iyileştirdiği tespit edilmiştir (8). Vaka çalışmaları ve kavram haritaları gibi probleme dayalı stratejiler; grup çalışması, ters yüz öğrenme modelleri, proje tabanlı öğrenmeler gibi işbirlikçi öğrenme stratejileri aktif öğrenme stratejileri arasında yer almaktadır (9-12).

Hemşireler, hasta ihtiyaçlarını belirlemek ve en iyi uygulamaları uygulamak için eleştirel düşünmeyi gerektiren karmaşık sorunlarla ve kararlarla karşı karşıya kalmaktadır. Öğrencilere eleştirel düşünme becerilerini öğretmeye yönelik kavram haritası aktif bir strateji olarak kullanılmaktadır (9). Kavram haritaları hemşirelik öğrencilerine karmaşık konuları okuma, anlama ve yeniden yapılandırarak yorumlamada bir yol haritası çizerek ezbere öğrenme yerine, anlamlı ve somutlaştırarak öğrenme yoluyla gereksinilen bilginin doğru bir biçimde kazanılmasında yardımcı olmaktadır (4). Çalışmalar hemşirelik eğitiminde kavram haritalarının kullanılmasının öğrenmeyi kolaylaştırdığı, motivasyonu ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiği belirtilmektedir (9,13-15).

Küçük grup çalışmaları, çeşitli eğitim ortamlarında öğrencilerin aktif öğrenmesini ve işbirlikçi niteliklerini gerektiren mevcut modern müfredatta giderek daha fazla uygulanmaktadır (10,16). Kanıtlar, küçük grup çalışmasının öğrencilere yalnızca öğrendikleri bilgi ve becerileri uygulama fırsatı sağlamadığını, aynı zamanda sorumluluk duygusu, özen gösterme, kişilerarası iletişim ve iş birliği gibi kişisel ve mesleki niteliklerini ve yeteneklerini daha da geliştirdiğini göstermektedir (11). Hemşirelik öğrencileri, daha iyi hasta sonuçları için diğer sağlık ekipleriyle iş birliği yapmayı ve iletişim kurmayı öğrenmelidir (12,17). Bu nedenle, küçük grup çalışması, öğrencilerin öğrenme kapasitelerini en üst düzeye çıkarmaları için olumlu bir öğrenme ortamı sağlar (18).

Çok sayıda öğrencinin içeriği belirli problemlere uygulamak için küçük gruplar halinde çalışmasına olanak tanıyan etkileşimli, uzman liderliğindeki bir öğretim oturumu sunan Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme (TDÖ) (Team Based Learning-TBL) son yıllarda hemşirelik eğitiminde yaygın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmaya başlanmıştır (19). Son

sistemik incelemeler, özellikle geleneksel derslerle karşılaştırıldığında, öğrenci deneyimi ve akademik başarı açısından olumlu sonuçlara dair kanıtlar sunmaktadır (20,21). TDÖ'nün etkileşimli doğası, sağlık alanı öğrencilerinin iletişim ve iş birliği becerilerini geliştirmeye teşvik ederek değerli bir öğrenme deneyimi sağlar (22).

İşbirlikli öğrenme yöntemleri arasında yer alan Jigsaw tekniği eğitici rehberliğinde öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerini sağlayarak öğrenme sürecine aktif olarak katılmalarını sağlamaktadır (23). Jigsaw tekniği, gruptaki her öğrencinin ünitenin alt konularından birinde uzmanlaşarak ilgili konuyu grup arkadaşlarına öğrettiği öğretim tekniğidir (24,25). Hemşirelik eğitiminde Jigsaw tekniğinin kullanılması eleştirel düşünme ve kişilerarası iletişim becerilerini geliştirdiği (26-29), öğrenme tutum ve performanslarını (30), akademik başarılarını (29,31,32) ve öğrenme motivasyonlarını artırdığı (26,33,34), zaman yönetimi ve öğrenme hedefleri belirlemeyi sağladığı (34) sonucuna varılmıştır.

Öğretme öğrencilere bilgilerini aktarma değil, nasıl öğrenmesi gerektiğini göstermektir. Hemşirelik eğitiminde istendik olan, hasta bakış açısına odaklanan ve hemşirelik bilgisinin ilerlemesini kolaylaştıran anlamlı öğrenmeyi güçlendiren bir eğitimin öğrencilere verilmesidir. Öğretim yöntemlerinin öğrenciler için anlamlı olması için de öğrenme sürecinde geleneksel öğretim yöntemleri yerine öğrenci merkezli ve öğrencilerin aktif olmasını sağlayacak işbirlikli öğretim yöntem ve tekniklerinin tercih edilmesi önemlidir. Bu çalışmada hemşirelik eğitim sürecinde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin öğrencilerin öğrenme deneyimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma Soruları

1. Öğrencilerin geleneksel yöntemi dışında kullanılan öğretim yöntemlerine bakış açıları nasıldır?
2. Öğrenciler farklı öğretim yöntemlerinin kullanımının öğrenmeleri üzerine etkisine yönelik ne düşünmektedir?
3. Öğrencilerin hemşirelik eğitiminde yer alan derslerin işlenişine ilişkin önerileri nelerdir?

Araştırmanın Türü

Hemşirelik eğitim sürecinde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin öğrencilerin öğrenme deneyimlerinin belirlenmesi amacıyla fenomenolojik tasarımda yapılmıştır.

Bu çalışmanın raporlanmasında Tong, Sainsbury ve Craig (2007) tarafından geliştirilen Consolidated

Criteria For Reporting Qualitative Research (COREQ) kontrol listesinde yer alan kriterler takip edilmiştir (35).

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2019-2020 Eğitim öğretim döneminde bir fakülteye kayıtlı hemşirelik öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem seçiminde amaca yönelik örneklem yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Eğitim kurumumuzda farklı sınıf düzeylerinde farklı öğretim yöntemlerinin kullanılıyor olması nedeniyle her sınıftan öğrenci olması amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırmaya katılmaya gönüllü olan toplam 11 öğrenci araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Veri toplama, amaca yönelik örneklem büyüklüğü yöntemine dayalı olarak, veriler doyum noktasına ulaştığında, yeni bilgiler ortaya çıkmadığında ve veriler tekrar etmeye başladığında sonlandırılmıştır. Araştırma Mart 2020-Aralık 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Uygulanması

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik verileri 10 sorudan oluşan form aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma niteliksel verileri, niteliksel araştırmalarda veri toplama yöntemlerinden biri olan derinlemesine görüşme yoluyla; "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılarak toplanmıştır. Görüşme formunun iç geçerliğini sağlamak için konuyla ilgili uzman bir akademisyenin görüşleri alınmış ve önerileri doğrultusunda forma son şekli verilmiştir. Görüşme formunda yer alan soruların istenen geçerlik düzeyine sahip olup olmadığını belirlemek üzere bir öğrenci ile pilot görüşme yapıldıktan sonra veri toplama aşamasına geçilmiştir. Veriler, öğrencilerden randevu alınarak, Covid-19 pandemisi başlamadan önce fakültede yüksek lisans dersliklerinde (beş öğrenci) gerçekleştirilmiştir. Pandemi sürecinde ise öğrencilerle çevrimiçi üzerinden görüşmeler yapılarak gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze görüşmelerde öğrencilerden izin alınarak görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Çevrimiçi yapılan görüşmelerde ise öğrenciye gerekli olan açıklamalar yapıldıktan sonra görüşme kaydı başlatılarak görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Her bir görüşme ortalama 45-60 dakika sürmüştür.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda aşağıda belirtilen sorulara yer verilmiştir.

1. Derslerinizde geleneksel yöntem dışında farklı hangi öğretim yöntemlerini deneyimlediniz?
2. Geleneksel yöntem ile karşılaştırdığınızda öğrenmenizi daha fazla kolaylaştırdı mı? Nasıl? (öğrenmeniz üzerine etkisi ne oldu?)
3. Geleneksel yöntemle karşılaştırdığınızda üstün yönleri nelerdir?

4. Geleneksel yöntemle karşılaştırdığınızda zayıf yönleri nelerdir?

5. Bütün konular/dersler için bu yöntemlerin kullanılması konusunda ne düşünüyorsunuz?

6. Hemşirelik eğitiminde derslerin işlenişine ilişkin önerileriniz nelerdir? (Farklı öğretim yöntemi önerileriniz var mı? Açıklayınız.)

Verilerin Analizi

Veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Nitel verilerin analizinde ses kayıt cihazına kaydedilen/ kayıt altına alınan görüşmeler, görüşme sonrası araştırmacı tarafından aynı gün dikkatle dinlenerek/izlenerek yazılı hale getirilmiştir. Katılımcı öğrencilere numara verilerek kodlanmıştır. Her katılımcının bire bir ifadeleri yazıya döküldükten sonra araştırmacılar tarafından, görüşmelerden elde edilen veriler ilk olarak kodlanmış (kavramlaştırılmış), elde edilen kavramlardan birbiri ile ilişkili olanlar gruplandırılarak temalar (kategori) oluşturulmuştur. Veri analizinde, titizlik ve güvenilirliği sağlamak için kodlama ve kategori oluşturma her iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak yapılmıştır. Tüm tutarsızlıklar, bir fikir birliğine varıncaya kadar iki araştırmacı tarafından tartışılmıştır. Kodların ve temaların düzenlenmesi yapıldıktan sonra elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmanın Etik Boyutu

Katılımcılara araştırma hakkında bilgilendirme yapıldıktan sonra onamları alınmış, onam sonrasında kayıt başlatılmıştır. Araştırma kapsamında üniversitenin Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (Karar No:70904504/587).

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma, araştırmaya katılan öğrencilerin deneyimleri ile sınırlıdır. Tek kurumda yürütülmüş olması çalışmanın bir diğer sınırlılığıdır. Ayrıca çalışma verilerinin yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanması planlanmış ve başlangıçta görüşmeler yüz yüze yapılmıştır. Ancak pandemi nedeniyle yüz yüze başlanan çalışma çevrimiçi olarak devam etmiştir. Dolayısıyla verilerin bir kısmının yüz yüze bir kısmının ise çevrimiçi toplanması da araştırmanın sınırlılıklarından biridir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları 18-22 arasında değişmekle birlikte yaş ortalamaları $19,81 \pm 0,48$ ve % 63,4'ü kadındır. Öğrencilerin sınıflara göre dağılımı ise, 1. Sınıf (n=3), 2. Sınıf (n=2), 3. Sınıf (n=3), ve 4. Sınıf (n=3)'tür (Tablo 1). Bunun yanında, çalışmaya katılan öğrencilerin tümü derslerde soru-cevap ve vaka tartışması, üç öğrenci Jigsaw, beş öğrenci takım çalışmasına dayalı öğretim yöntemini ve sekiz öğrenci kavram haritası deneyimlediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11
Yaş	19	18	21	20	21	19	21	18	18	22	21
Cinsiyet	K	E	K	E	K	E	E	K	K	K	K
Sınıf	2	1	3	3	3	2	4	1	1	4	4

Öğrencilerin lisans eğitim süreci boyunca eğitim süreçlerinde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin öğrenme deneyimleri dört ana temada ele alınmıştır.

- (1) Öğrenci ile ilgili faktörler
- (2) Öğretim elemanı ile ilgili faktörler
- (3) Ortam ile ilgili faktörler
- (4) Öğrenilen konu ile ilgili faktörler

Temalar ve Alt Temalar

Tema 1.Öğrenci ile ilgili faktörler

Bu tema; öğrenme stillerinden doğan farklılıklar ve öğrenme deneyimleri olmak üzere iki alt temada incelenmiştir.

Alt tema 1.1. Öğrenme stillerinden doğan farklılıklar
Öğrenciler, fakültede kullanılan öğretim yöntemlerinin etkinliğinde öğrenme stillerinden doğan farklılıklara vurguda bulunmuşlardır.

"Ben daha çok tartışarak öğrenebiliyorum. Hoca ile bir tartışmada eksiklerimi görebiliyorum" (Öğrenci 9)
"Kavram haritası benim çok sevdiğim bir öğretim modeli... Benim görsel hafızam sözel hafızamdan daha iyi... olayları daha iyi kavramamı sağladı..." (Öğrenci 1)
"Online derslerde yapılan vaka tartışmalarında sürekli belli öğrenciler söz aldı...ben çok da girişken olmadığım için biraz geri planda kaldım..." (Öğrenci 5)

Alt tema 1.2. Öğrenme deneyimleri (önceki deneyimler, motivasyon, dikkat, hazıroluşluk düzeyi, gereksinim olarak algılama, kaygı)

Öğrenciler eğitimleri süresince deneyimledikleri öğretim yöntemlerini değerlendirdiklerinde, kullanılan yöntemlerin;

"Kavram haritası, düşünmeni, bağlantı kurmanı sağlıyor...öğrenmemizi sağlıyor..." (Öğrenci 1)

"...Soru cevap yöntemi etkileşimimizi artırıyor... (Öğrenci 2)

"...TDÖ öğrenciyi derste sürekli aktif tutuyor... ilk uygulamada grup üyeleri birbirini tanımadığı için öğrenciler fikrini söylemekte çekindiler... ikinci uygulamada birbirini daha iyi tanımişti, daha kolay bir şekilde fikirlerini söyleyebildiler..." (Öğrenci 11)

"...dersinin ilk günü hocamız soru cevap yapıyordu,

bir anda soru sordu... ağlayacak duruma geldim...sorunun cevabını bilmiyordum... sonraki derslerde her an soru sorulacak endişesiyle derse bir türlü odaklanamadım..." (Öğrenci 8)

"Jigsaw tekniğinde arkadaşlarımızdan öğrendik konuyu... bu yöntem ekip çalışmamızı geliştirdi bence... iletişimimizi güçlendirdi..." (Öğrenci 4)

"Kavram haritasını klinik uygulamalarda kullandık. Daha çok öğrenmemizi sağlıyordu gerçekten. O kavram haritasında okları çıkartırken düşünmen gerekiyor, bağlantı kurman gerekiyor. O yönden verimliydi kavram haritası" (Öğrenci 7)

Tema 2.Öğretim elemanı ile ilgili faktörler

Alt tema 2.1. Öğretim elemanının yetkinliği

Araştırma katılımcılarına göre aktif öğrenme stratejilerinin etkili bir şekilde uygulanması öğretim elemanına bağlıdır. Öğrenciler bu yöntemleri öğretim elemanının derse uygun bir şekilde dahil etmesi durumunda dersten en fazla faydayı elde edecekleri konusunda ortak fikre sahiptiler.

"Geleneksel yöntemi avantaja çeviren hocalarımız oldu... video izleterek, günlük yaşantıdan örnek vererek..." (Öğrenci 8).

"...Epilepsi nöbetlerinin anlatıldığı bir dersteydik ve bütün epilepsi nöbetlerinin çeşitlerinin videolarını gösterdi hocamız. Bütün nöbet çeşitlerinin videolarını izlettirdi bize. Ders çok uzun sürdü ama biz bütün nöbetlerin isimleri, nöbetlerin şekilleri hepsi hafızamızda kaldı..." (Öğrenci 11).

"Bir derse birden fazla hocamız giriyor. Hepsi sunum yoluyla dersi anlatsa da bazı hocalarımız derste deneyimlerini paylaşıyor, gerçek klinik yaşamdan örnekler veriyor....Böyle olunca o hocaların dersine katılmada çok istekli oluyorum..." (Öğrenci 3).

Alt tema 2.2. Öğretim elemanının rehberliği (geri bildirim)

Öğrenciler hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın öğretim elemanının geri bildiriminin çok önemli olduğunu vurguladılar.

"Kavram haritası kullandığımız derslerimiz oldu... ancak birebir hocamız ile tartışamadığımız için eksiklerimizi ya da hatalarımızı öğrenemedim... klinik

dosyamıza koyduk...değerlendirilmede kullanıldı... aldığım klinik notuma göre kavram haritasında yanlışım vardır diyebiliyorum sadece..." (Öğrenci 3)

Tema 3.Ortam ile ilgili faktörler

Alt tema 3.1. Fiziki ortam (Sınıf oturma düzeni)

Öğrenciler sınıf oturma düzeninin amfi şeklinde olmasından dolayı özellikle grup çalışmalarının yapıldığı, küçük grup tartışmalarında birbirlerini rahat bir şekilde göremedikleri için tartışmaların etkin bir şekilde yapılmasında bir engel olduğu yönünde görüş bildirdiler.

"Sınıflar amfi düzeneği şeklinde olduğu için tartışma gerektiren yöntemlerde grup üyeleri birbirinin yüzüne bakarak oturamadıkları için tartışmalara tüm grup üyeleri aktif katılamıyor" (Öğrenci 10)

"...amfilerde 9-10 kişilik gruplar olunca ön sıradakiler arkaya dönmek zorunda kalıyor... bazıları da ayakta gruba katılmaya çalışıyor...ortamın tartışmaya olanak sağlayacak şekilde düzenlenmesi yararlı olur..." (Öğrenci 6).

Alt tema 3.2. Öğrenci sayısının fazla olması

Öğrenciler sınıfların kalabalık, öğrenci sayısının çok fazla olmasının aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılmasında önemli bir engel olarak gördüler.

"Teorik derslerde öğrenci sayısının çok fazla olmasından dolayı tartışma yöntemi çok sık kullanılmıyor... sınıfta karmaşa yaşanabiliyor..." (Öğrenci 5)

"Online derslerde vaka tartışmalarında tartışmaya katılmak istiyordum ama 120 kişinin içinde konuşmak bende biraz kaygı yarattı. Daha küçük gruplarda tartışmalar yapılabilseydi kendimi daha rahat hissedebilirdim..." (Öğrenci 7)

Tema 4.Öğrenilen konu ile ilgili faktörler

Öğrenciler öğretilecek konuya göre farklı öğretim yöntemlerinin kullanılabilmesine dikkat çektiler.

"Müfredat yoğun, dersler konular zor... zaman kısıtlı... hocalar dersi başka nasıl anlatabilirler, hak veriyorum... ancak yarım saatten sonra dikkat dağılıyor..." (Öğrenci 1)

"Öğrencinin aktif olduğu yöntemler her ders için uygun olmayabilir... örneğin fizyoloji dersi konuları oldukça ağır... hocamızın anlatmasını tercih ederim..." (Öğrenci 9)

TARTIŞMA

Araştırma sonuçları öğrencilerin sınıflarında aktif öğrenme stratejileri kullanımının öğrenme sürecini iyileştirdiğine ve öğrenmeyi derinleştirdiğine inandıklarını göstermektedir.

Öğrenciler öğretim elemanlarının özellikle kalabalık sınıflarda sıklıkla anlatım ve soru-cevap yöntemi-

ni kullanmak durumunda kaldığını ancak öğretim elemanlarının bu yöntemleri öğrencinin katılımını sağlayabilecek ve daha etkili olması için örnek olay vb. diğer yöntemlerle ve etkili öğretim materyalleri ile çeşitlendirebileceklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler soru cevap yönteminin öğrencinin dikkatini toplama- da etkili olduğunu ancak, yanıt veremediği noktada ve sürekli ders boyunca bu yöntemin kullanılmasının öğrencinin kaygı düzeyini arttırdığını belirtmişlerdir. Öğretim elemanın geleneksel yöntem kullanması zorunluluğu olan durumlarda bunu avantaja çevirecek şekilde öğrencinin derse katılımını sağlayacak yöntem ve tekniklerin kullanılması, öğrencinin olumlu bir deneyim yaşamasına ve kaygı düzeyinin azalmasına yardımcı olabilecektir.

Çalışmada öğrenciler en çok TBL, Jigsaw ve klinik uygulamada yapılan küçük grup tartışmaları üzerine yoğunlaştılar. Geleneksel sınıf derslerinde bu yöntemin tercih edilmeme nedeni olarak sınıf mevcudunun fazla olması, yeterli zamanın olmaması olarak belirtildi. Ancak tartışma yolu ile öğrenmenin kalıcı olduğu, özellikle küçük gruplarda öğrencilerin daha aktif olup, derse katılımı artırdığı konusunda hemfikirler. Öğrenen merkezli öğretim stratejilerinde küçük grup tartışmalarının yaygın olarak uygulanabileceği ve öğrenciler arasında eğlenceli öğrenme deneyimlerini teşvik edebileceği söylenebilir. Küçük grup çalışması, hemşirelik eğitiminde öğrencilerin teorik bilgi ve beceri geliştirmede öğrenmelerini artırmak, aktif katılım yoluyla öğrencilerin öğrenmesini artıran etkili bir öğretme-öğrenme yaklaşımıdır (36). Öğrenci, yeni materyaller elde etmek, materyalleri gözden geçirmek ve ortak bir hedefe ulaşmak için işbirlikli bir öğretme-öğrenme deneyimi yaşar (37). Wong (2018), küçük grup tartışmaların öğrencilerin bilgi ve becerilerinin yanı sıra öğrencilerde sorumluluk duygusu, önemseme, kişilerarası iletişim ve iş birliği gibi kişisel ve profesyonel niteliklerini ve yeteneklerini geliştirdiklerini belirtmektedir.

Öğrenciler aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılmasını istemekle birlikte, alışık oldukları konfor alanlarının dışına çıkmada isteksizliklerini aktif yöntem öncesi /sonrası sınıf dersinin yapılmasını istemektedirler. Öğrencilerin öğrenme stillerindeki farklılıkların öğrenme tercihlerini ve deneyimlerini etkilediği, öğrenme öğretme sürecinde ve program geliştirme çalışmalarında bireysel farklılıkların bir zenginlik olarak görülmesi ve dikkate alınması gerekliliği bilinmektedir (38). Bu nedenle, çok sayıda öğrencinin olduğu öğrenme ortamlarında farklı öğrenme stiline sahip öğrencilerin olacağı göz ardı edilmeden hem öğrenme ortamının düzenlenmesi hem de öğretim elemanının kullandığı yöntem ve tekniklerin zenginleştirilmesi daha fazla öğrencinin öğrenme deneyimini olumlu etkileyebilecektir.

Öğrenciler vaka temelli öğrenme deneyimini daha çok klinik uygulamalarda deneyimlediklerini belirtmişlerdir. Vaka temelli öğrenme; öğrencilerin akademik bilgi edinmelerini, eleştirel düşünmeyi, problem çözme becerilerini ve profesyonel öz yeterliliğini geliştirmektedir (8,39,40). Hemşirelik eğitiminde, teorik ve uygulamalı eğitime dayandırılarak öğrencilere bilgilerini kullanma fırsatı verilmelidir (41). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik sürecinde bilgi edinmeleri ve bunları uygulamaya koymaları beklenir. Dolayısıyla hemşirelik sürecine entegre edilen vaka temelli öğretimin hemşirelerin eğitimine katkı sağlayabileceği belirtilmektedir (41). Ülkemizde yapılan bir çalışmada; hemşirelik öğrencilerinin vaka temelli öğretim yaklaşımına ilişkin düşüncelerini ve geliştirmek için ne tür önerilerde bulunabileceklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, hemşirelik öğrencileri dersler sırasında soru-cevap oturumlarından ve etkileşimden hoşlandıklarını, bu nedenle; öğrenmelerini desteklediklerini ve onları daha motive ettiklerini belirtmişlerdir (41).

Çalışmamızda öğretim elemanın yetkinliği ve rehberliğinin öğrencilerin öğrenme deneyimleri üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin ifadeleri öğretim elemanlarının ders anlatımında geleneksel yöntemi tercih ettiklerini göstermektedir. Bazı öğretim elemanlarının düz anlatım yöntemi ile işledikleri derslerde farklı teknikleri entegre ettiklerini ancak bazı öğretim elemanlarının ise sadece düz anlatım ile ders işlediklerini ifade etmeleri, öğretim elemanlarının aktif öğrenme yöntemlerini ne düzeyde bildikleri sorusunu düşündürmektedir. Konuyla ilgili literatürde öğretim elemanlarının hem öğretim yöntem ve teknikleri hakkında bilgi eksikliklerinin olduğu hem de geleneksel yöntemleri kullanmaya ağırlık vererek aktif öğrenme yöntemlerini ihmal ettikleri belirtilmektedir (42).

Öğrenciler öğrenme deneyimleri sırasında öğretim elemanının rehberliğine ve geri bildirimine gereksinim duyduklarını belirtmişlerdir. Geribildirim, hemşirelik öğrencilerinin gerçek ve beklenen performans arasındaki fark hakkında düşünmelerine ve bu farkı azaltıp geliştirecek yöntemler bulmalarına yardımcı olur. Daha da önemlisi, yansıtıcı ve deneyimsel öğrenmeyi teşvik eder ve hemşirelik öğrencilerini duygular, deneyimler ve olaylar üzerinde düşünmeye teşvik eder (43). Öğrenciler geri bildirim almazlarsa her şeyin kabul edilebilir olduğunu varsayabilir ve aynı şekilde performans göstermeye devam edebilirler. Bu durum kişinin kendi beceri ve yeteneklerine ilişkin yanlış değerlendirme yapmasına yol açar ve yanlış bir algı yaratır (43). Çalışmada bir öğrenci, kavram haritalarının ödev olarak değerlendirildiği ve geri bildirim olmadığı için nerede eksikliğinin olduğunu bilmediğini, sadece notuna göre hatalarının olduğunu varsaydığını belirterek bu durumu doğrulamıştır. Katılımcıların

yanıtlarından geribildirim hemşirelik öğrencileri tarafından bir öğretim yöntemi olarak algılanmış olduğu görülmekle birlikte; yöntemin bir değerlendirme yöntemi olarak kullanılmasından dolayı yetersiz geri bildirim aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle yöntemin ödev olarak kullanılması yerine öğretim elemanı rehberliğinde yürütülen bir öğrenme deneyimi olarak gerçekleştirilmesi önerilebilir.

COVID-19 pandemisi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de eğitim alanında farklı zorlukların yaşanmasına neden olmuştur. Bu süreçte hemşirelik programları yüz yüze yürüttüğü teorik ve uygulama temelli eğitimlerini uzaktan eğitim teknolojileri kullanarak yürütmeye başlamıştır (44). Üniversiteler öğretim yönetim sistemleri üzerinden eğitimlerini uzaktan eğitim teknolojileri kullanarak yürütmüştür. Hemşire akademisyenler de bu yeni sisteme göre değişiklikler yaparak eğitim teknolojileri ile hemşirelik müfredatının içeriğini sunmak zorunda kalmıştır (45). Yapılan görüşmelerde öğrenciler web tabanlı uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili olmadığını, sıklıkla teknik sorunlar yaşandığını, hem eğitimcilerle hem de akranları ile rahat iletişim kuramadıklarını, derslere katılımın az olması nedeniyle eğitimcilerin dersi interaktif işlemek amacıyla sıklıkla soru cevap yöntemini kullandıklarını ve yanlış yanıt verme endişesi ile de dersi aktif olarak dinleyemediklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler tarafından ifade edilen tüm bu nedenlerden dolayı uzaktan eğitim sürecinde öğrenmenin etkinliğinin istendik düzeyde gerçekleşmediği söylenebilir. Hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmalarda (46,47) öğrenciler uzaktan eğitimin olumsuz yönlerini, çevrimiçi derslerde öğrenci merkezli eğitim yönteminin daha az kullanılmış olması, öğrencilerin eğitmenler ile yeterince etkileşime geçememesi, canlı olmayan video kaydı ile yürütülen derslerde ise soru sormamaları nedeniyle ders içeriğini anlama düzeyini olumsuz etkilemesi olarak ifade etmişlerdir. Aktif öğrenme yöntemlerinin öğrencinin öğrenmesine katkı sağlamakla birlikte, sınıftaki öğrenci sayısı, oturma düzeni gibi öğrenme ortamı ile ilgili olumsuz faktörlerin öğrencilerin öğrenme deneyimlerini olumsuz şekilde etkilediği belirlenmiştir. Öğrenme alanlarının aktif öğrenmeyi teşvik edecek bilinçli tasarısının, eğitimde yeniliği, kavramsal ve uygulamalı öğrenme biçimlerini ve öğrenme sürecine katılımı artırmaktadır (48).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Lisans eğitiminde farklı öğrenme yöntemlerini deneyimleyen öğrencilerin, kullanılan yöntemlere ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada; öğrenciler öğretim elemanlarının genel olarak anlatım ve soru cevap yöntemini kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler her iki yöntemin de kullanılmasının özellikle sınıf mevcudunun yüksek olmasından dolayı gerekli olduğunu düşündüklerini, ancak bu derslerde öğrencilerin de katılımını teşvik edecek ve dikkatlerini çekecek farklı tekniklerin entegre edilmesinin yararlı olacağı konusunda görüş bildirmişlerdir.

Öğrenen merkezli öğretim yaklaşımlarını deneyimleyen öğrenciler ise; bu yöntemlerin öğrencilerin grup tartışmalarında daha iyi öğrendiklerini, iletişim ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Öğretim yöntem/tekniklerin etkili kullanımı için öğretim elemanlarının yetkinliğini arttıracak eğitim programlarının düzenlenmesi, eğitim ortamlarının fiziki koşullarının iyileştirilmesi ve gerekli donanımına sahip olmasına yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir. Eğitim sürecinde, öğrenciyi öğrenmeye yönlendiren, sorumluluk almasını sağlayan, düşünme becerilerini geliştiren ve onları motive eden aktif öğrenme stratejilerinin kullanılması öğrenme kalitesini olumlu yönde etkileyecektir.

Araştırmanın Etik Boyutu

Katılımcılara araştırma hakkında bilgilendirme yapıldıktan sonra onamları alınmış, onam sonrasında kayıt başlatılmıştır. Araştırma kapsamında üniversitenin Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (Karar No:70904504/587).

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkıları

Çalışma Fikri ve Tasarımı: Sİ, NY; Veri Toplama: Sİ, NY; Verilerin Analizi ve Yorumlanması: Sİ, NY; Makalenin Hazırlanması: Sİ, NY; Yayınlanacak Son Haline Onay Verilmesi: Sİ, NY

Teşekkür

Çalışmamıza katılım sağlayarak görüşlerini bizlerle paylaşan tüm öğrencilerimize teşekkür ederiz.

Finansal Destek

Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi BAP Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir (Proje No: TSG-2020-5214).

Bu çalışmanın özeti The 15th International Conference on Distance Learning and Education (ICDLE 2024/18-21 Eylül 2024) sözel bildiri olarak kabul edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Hofler L, Thomas K. Transition of new graduate nurses to the workforce: challenges and solutions in the changing health care environment. *N C Med J.* 2016;77(2): 133-136.
- Ellenbecker CH, Fawcett J, Jones EJ, Mahoney D, Rowlands B, Waddell A. A staged approach to educating nurses in health policy. *Policy Polit Nurs Pract.* 2017; 18(1):44-56.
- Gubrud P, Spencer AG, Wagner L. From start-up to sustainability: a decade of collaboration to shape the future of nursing. *Nurs Educ Perspect.* 2017;38(5): 225-232.
- Garwood JK, Ahmed AH, McComb SA. The effect of concept maps on undergraduate nursing students' critical thinking. *nursing education perspectives.* 2018;39(4): 208-214.
- Phillips JM, Young JA. Strategies for integrating global awareness and engagement into clinical practice. *J Contin Educ Nurs.* 2018;49(5):203-205.
- Pivač S, Skela-Savič B, Jović D, Avdić M, Kalendar-Smajlović S. Implementation of active learning methods by nurse educators in undergraduate nursing students' programs - a group interview. *BMC Nurs.* 2021;20(1):173.
- Ghasemi MR, Moonaghi HK, Heydari A. Strategies for sustaining and enhancing nursing students' engagement in academic and clinical settings: A narrative review. *Korean J Med Educ.* 2020;32(2):103-117.
- Ghezzi E, FR de Higa, Lemes MA, Marin MJS. Strategies of active learning methodologies in nursing education: an integrative literature review. *Rev. Bras. Enferm.* 2021;74 (1):1-10.
- Kaddoura M, Van-Dyke O, Yang Q. Impact of a concept map teaching approach on nursing students' critical thinking skills. *Nurs Health Sci.* 2016;18(3):350-354.
- Mills D, Alexander P. Small group teaching: a toolkit for learning. In: York: Higher Education Academy;2013. Available at. http://books.koondis.com/sgl-lit/Small_group_teaching_1.pdf.
- Wong FMF. A phenomenological research study: Perspectives of student learning through small group work between undergraduate nursing students and educators. *Nurse Education Today.* 2018;68:153-158.
- D'Souza MS, Isac C, Venkatesaperumal R, Nairy KS, Amirtharaj A. Exploring nursing student engagement in the learning environment for improved learning outcomes. *J Clin Nurs.* 2014;2:1-16.
- Chan ZCY. A qualitative study on using concept maps in problem-based learning. *Nurse Education in Practice.* 2017;24 (2017):70-76.
- Schroeder NL, Nesbit JC, Anguiano CJ, Adesope OO. Studying and constructing concept maps: A meta-analysis. *Educ Psychol Rev.* 2018; 30(2):431-455.
- Jaafarpour M, Aazami S, Mozafari M. Does concept mapping enhance learning outcome of nursing students? *Nurse Educ. Today.* 2016;36:129-132.
- Mennenga H, Smyer T. A model for easily incorporating team based learning into nursing education. *IJNES.* 2010;7:1-27.
- Bimray PB, Le Roux LZ, Fakude LP. Innovative education strategies implemented for large numbers of undergraduate nursing students: the case of one south African university nursing department. *Journal of Nursing Education and Practice.* 2013;3(11):116-120.
- Mueller-Joseph LJ, Nappo-Dattoma L. Collaborative learning in pre-clinical dental hygiene education. *Int J Dent Hyg.* 2013;87(2):64-72.
- Huggett KN, Jeffries WB. SpringerLink. An introduction to medical teaching. 2nd ed. Dordrecht: Springer Netherlands; 2014. p. 69-71.
- Reimschisel T, Herring AL, Huang J, Minor TJ. A systematic review of the published literature on team-based learning in health professions education. *Med Teach.* 2017;39:1227-1237.
- Alberti S, Motta P, Ferri P, Bonetti L. The effectiveness of team-based learning in nursing education: A systematic review. *Nurse Education Today.* 2021;97:104721.

22. Ofstad W, Brunner LJ. Team-based learning in pharmacy education. *Am J Pharm Educ.* 2013;77(4):70.
23. Bayrakçıken S, Doymuş K, Doğan A. İşbirlikli Öğrenme Modeli ve Uygulanması. 2. Baskı. Ankara: Pegem Akademi; 2015. s. 1-24.
24. Açıkgöz KÜ. Aktif Öğrenme. 13. Baskı. İzmir: Biliş; 2014, s. 1-16.
25. Melinamani S, Francis F, George R, Pushpa LM, Vergheese S. The Jigsaw effect: Impact of Jigsaw learning technique on nursing students to learn the concepts of normal labor. *Asian Journal of Nursing Education and Research.* 2017;7(2):181-184.
26. Abalı Çetin S, Çiçek Ö, Sezer H. The effect of the Jigsaw Technique on the learning of family planning methods by nursing students and the students' views on the technique. *Fenerbahçe University Journal of Health Sciences.* 2022;2(2):424-433.
27. Uslusoy E, Ersoy S. The use of cooperative learning methods in nursing students in the national literature: A Systematic Review. *Suleyman Demirel University Journal of Health Sciences.* 2022;13(2):201-211.
28. Shakerian S, Khoshgoftar Z, Rezayof E, Amadi M. The use of the Jigsaw Cooperative Learning Technique for the health science students in Iran: A meta-analysis. *Educational Research in Medical Science.* 2020;9(1):e102043.
29. Abd El Aliem RS, Sabry SS, Mohy El-Deen HF. Utilization of Jigsaw Cooperative Learning Strategy on maternity nursing students' attitude and achievement. *American Journal of Nursing Science.* 2019;8(6):361-370.
30. Lai CY, Wu CC. Using handhelds in a Jigsaw cooperative learning environment. *Journal of Computer Assisted Learning.* 2006;22:284-297.
31. Abdel-Mordy MA, Sabry SS, Abdelrazek A. Effect of cooperative jigsaw learning strategy on community nursing students' attitude and achievement. *International Egyptian Journal of Nursing Sciences and Research.* 2022;2(2):487-500.
32. Abobaker RM, Alamri MS, Alshaery B, Hamdan-Mansour A. Impact of Jigsaw Cooperative Learning Strategy on academic achievement and opinion among nursing students. *Journal Holistic Nursing and Midwifery.* 2023;33(1):43-51.
33. Akdolun Balkaya NA, Bilge Ç, Dönmez S. The effect of Cooperative Learning and Interactive Education Methods on the motivation and selfconfidence of nursing students. *Journal of Women's Health Nursing (JOWHEN).* 2022;8(1):14-24.
34. Sanaie N, Vasli P, Sedighi L, Sadeghi B. Comparing the effect of lecture and Jigsaw teaching strategies on the nursing students' self-regulated learning and academic motivation: A quasi-experimental study. *Nurse Education Today.* 2019;79:35-40.
35. Tong A, Sainsbury P, Craig J. Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): a 32-item checklist for interviews and focus groups. *International Journal for Quality in Health Care.* 2007;19 (6):349-357.
36. Hillyard C, Gillespie D, Littig P. University students' attitudes about learning in small groups after frequent participation. *ALHE.* 2012;11(1):9-20.
37. Jackson D, Hickman LD, Power T, Disler R, Potgieter I, Deek H, Davidson PM. Small group learning: Graduate health students' views of challenges and benefits. *Contemp Nurse.* 2014;48(1):117-128.
38. Evin Gencil İ. Kolb'un Deneyimsel Öğrenme Kuramına Dayalı Öğrenme Stilleri Envanteri-III'ü Türkçeye uyarlama çalışması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sos Bilim Enstitüsü Derg.* 2007;9(2):120-139.
39. Yoo MS, Park HR. Effects of case-based learning on communication skills, problem-solving ability, and learning motivation in nursing students. *Nursing and Health Sciences.* 2015;17.
40. Kim E. Effect of simulation-based emergency cardiac arrest education on nursing students' self-efficacy and critical thinking skills: Roleplay versus lecture. *Nurse Education Today.* 2018;61:258-263.
41. Burucu R, Arslan S. Nursing students' views and suggestions about case-based learning integrated into the nursing process: A qualitative study. *Florence Nightingale Journal of Nursing.* 2021;29(3): 371-378.
42. Bozpolat E, Uğurlu CT, Usta HG, Şimşek AS. Öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Araştırma. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi.* 2016;27:83-95.

43. Hardavella G, Aamli-Gaagnat A, Saad N, Rousalova I, Sreter KB. 'How to give and receive feedback effectively'. *Breathe*. 2017;13(4):327-333.
44. İlaslan N, Demiray A. Koronavirüs 2019 Pandemi Sürecinde Hemşirelik Eğitimi: Belirsizlikler ve Öneriler. *DEUHFED* 2021, 14(2),171-176.
45. Leigh J, Vasilica C, Dron R, Gawthorpe D, Burns E, Kennedy S, Kennedy R, Warburton T, Croughan C. Redefining undergraduate nurse teaching during the coronavirus pandemic: use of digital technologies. *Br J Nurs*. 2020 May 28;29(10):566-569.
46. Faize AF, Nawaz M. Evaluation and improvement of students' satisfaction in online learning during COVID-19. *Open Praxis*. 2020;12(4):495-507.
47. Tümen Akyıldız S. College students' views on the pandemic distance education: A focus group discussion. *International Journal of Technology in Education and Science*. 2020;4(4):322-334.
48. Baepler P, Walker JD, Brooks DC, Saichaie K, & Petersen CI. A guide to teaching in the active learning classroom: History, research, and practice. Routledge; 2016.